

Veřejné zakázky ve světle legislativních novinek

Author: Adéla Havlová | Published: 16.09.2010

Novelizace přináší řadu změn, ve stručné zkratce jde o tyto povinnosti či opatření:

Zadavatelé jsou povinni zřídit si profil na internetu (stálou webovou adresu), na kterém budou uveřejňovány informace týkající se veřejných zakázek, včetně zakázek podlimitních.

Od nového roku byl zaveden tzv. „black list“ - veřejný rejstřík osob se zákazem plnění, který vede Ministerstvo pro místní rozvoj. Zákaz plnění může uložit ÚOHS dodavatelům za uvedení neodpovídajících informací o kvalifikaci, což dodavatele vyloučí z účasti na veřejných zakázkách na tři roky.

Novely zavádí i nové základní kvalifikační předpoklady předkládané formou čestného prohlášení ohledně neexistence zápisu dodavatele a subdodavatele v „black listu“, seznamu společníků nebo členů a seznamu zaměstnanců nebo členů statutárních orgánů, kteří v posledních třech letech pracovali u zadavatele. Velká novela zavádí i požadavek, aby dodavatel - akciová společnost měl vydány pouze akcie na jméno a předložil i aktuální seznam akcionářů. S ohledem na problémy, které přináší zejména poslední bod v praxi, lze očekávat „technickou novelu“ revidující tyto změny.

Nově bude od 15. 9. 2010 možné prokazovat splnění kvalifikace pouze prostými kopiemi dokladů. Zadavatel bude ovšem oprávněn po vybraném uchazeči požadovat dodatečné doložení těchto dokumentů v originálech nebo úředně ověřených kopiích.

Zadavatelé jistě uvítají možnost vyzývat dodavatele k doplňování či objasňování kvalifikace bez omezení (tj. i tam, kde „nebylo prokázáno vůbec“).

V řízeních zahájených od 15. 9. 2010 bude nutné při otevírání obálek sdělovat nabídkové ceny.

Velká novela mění délku a běh lhůt podstatných pro zadávací proces, zejména poskytování dodatečných informací. Nově bude relevantní odeslání písemnosti zadavatelem, nikoliv jejich doručení dodavatelům. Doručování prostřednictvím datové schránky bude povinné všude tam, kde to povaha písemnosti umožňuje.

Na zadávání veřejných zakázek státem nebo státní příspěvkovou organizací v rozsahu nad 500 000 000 Kč bez DPH se podle velké novely budou moci podílet pouze osoby s bezpečnostní prověrkou NBÚ.

Stěžovatelé mohou podat návrh na přezkoumání úkonů zadavatele k ÚOHS i po uzavření smlouvy a domáhat se vyslovení zákazu plnění smlouvy. To však pouze v případě vybraných deliktů zadavatele, zejm. pokud

zadavatel uzavře smlouvu bez předchozího uveřejnění zadávacího řízení nebo v době trvajícího zakazu smlouvu uzavřít. V rámci právní jistoty je lhůta k podání návrhu omezena na 6 měsíců od uzavření smlouvy. Zákon umožňuje úřadu zakaz neuložit, pokud zvláštní důvody veřejného zájmu vyžadují pokračování plnění smlouvy. Za takové důvody ale nelze pokládat například náklady, které byly marně vynaloženy na proběhlé zadávací řízení nebo které budou potřeba na nové řízení.

K zmírnění rizika napadení uzavřené smlouvy může zadavatel v případě JŘBU učinit předem dobrovolné uveřejnění o záměru uzavřít smlouvu.

V případech, kdy se zadavatel rozhodne omezit počet zájemců losováním, novela umožňuje zájemců kontrolu losovacího zařízení, samotného losování by se měl přímo účastnit notář.

Od Nového roku platí jiné finanční limity, na tomto místě zmiňme jenom snížení limitu pro zakázky stavební ze 146 mil. na současných 125, 541 mil. Kč - nad tuto úroveň už půjde o zakázky nadlimitní. V blízké době je také nutné počítat i se snížením finančních limitů platných pro zakázky malého rozsahu na polovinu, což by pak znamenalo prudký nárůst zadávacích řízení v režimu zákona (u stavebních prací se počítá se snížením limitu z 6 na 3 mil. Kč).

Změny v doručování písemností

Novela zákona se dotýká i otázky doručování písemností, jehož lhůty se nově vážou nikoliv na doručení písemností, ale na jejich odeslání. Zejména by mělo platit, že zadávací řízení se nezahajuje až okamžikem uveřejnění oznámení o jeho zahájení v informačním systému, nýbrž již okamžikem odeslání tohoto oznámení. Kromě toho je navrhována změna některých pořádkových lhůt (relevantních pro zadavatele), kterých se však týkají i připomínky Senátu a proto je zatím blíže nebudeme popisovat.

V souvislosti se zavedením datových schránek upravuje novela i další možný způsob komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem právě jejich prostřednictvím. Zároveň však podle novely platí, že mají-li zadavatel i dodavatel zřízenou datovou schránku z moci úřední, písemnosti podle zákona a písemnosti související s realizací veřejné zakázky si doručují přímo prostřednictvím datové schránky. Výjimku z této obecné zásady tvoří písemnosti, u kterých převažuje zájem na zachování jejich důvěrnosti a neměnnosti až do uplynutí stanovené lhůty, tj. nabídky v zadávacím řízení a v koncesním řízení, žádosti o účast v zadávacím řízení a v koncesním řízení, předběžné nabídky, změny nabídky při jednání o nabídkách, návrhy v soutěži o návrh apod.

Zavedení povinné komunikace prostřednictvím datové schránky naráží na námitku možné diskriminace zahraničních dodavatelů a tuzemských osob, které datovou schránku nemají (povinně) zřízenou, a kteří tak budou mít přístup k doručovaným písemnostem s určitým zpožděním. Dodavatelům však nelze než doporučit, aby měli datovou schránku aktivní a pravidelně ji kontrolovali.

Zrušení tzv. kvazikoncesí - oříšek pro PPP projekty

Dosud spadaly veřejné zakázky, jejichž předpokládaná hodnota přesáhla 500 milionů Kč bez DPH a smlouva byla uzavírána nejméně na dobu 5 let nebo na dobu neurčitou, do kategorie tzv. „kvazikoncesí“, na které se aplikoval jak zákon o veřejných zakázkách, tak koncesní zákon (zákon 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení). Velká novela propojení těchto dvou zákonů, a tím i dosavadní společnou úpravu kvazikoncesí ruší. Nadlimitní veřejné zakázky, které splňují uvedený limit 500 milionů Kč a dobu smlouvy minimálně 5 let, se tak dále budou řídit zákonem o veřejných zakázkách s tím rozdílem, že veřejní zadavatelé budou povinni vyžádat si předchozí stanovisko Ministerstva financí ČR k ekonomickému a finančnímu posouzení předmětu veřejné zakázky, včetně posouzení schopnosti zadavatele dostát závazkům z takové veřejné zakázky. Vyžádání stanoviska je podmínkou pro platnost smlouvy uzavírané mezi veřejným zadavatelem a vybraným uchazečem. Pokud se Ministerstvo financí k podané žádosti nevyjádří v zákonem stanovené lhůtě 60 dní, má se za to, že k podané žádosti nemá námitek. Podrobnosti k žádosti

stanoví prováděcí vyhláška Ministerstva financí.

Místo závěru

Změny zaváděné velkou i malou novelou zákona o veřejných zakázkách jsou podstatné jak pro zadavatele, tak pro dodavatele, kteří se zadávacích řízení na veřejné zakázky účastní. Řada novinek - možnost předkládání prostých kopií v rámci kvalifikace, zveřejňování informací na jednotném webovém profilu zadavatele, zveřejňování nabídkových cen a možnost doplňování kvalifikace bez omezení - jistě povede ke zjednodušení zadávacích řízení a posílení jejich transparentnosti. Některé změny si však vyžádají větší ostražitost dodavatelů při přípravě nabídek, zejména zřízení black-listu a nové kvalifikační předpoklady. Ke sladění záměru zákonodárce s realitou snad v budoucnosti přispěje rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Autorka pracuje v advokátní kanceláři Havel & Holásek

16.09.2010 09:57, Adéla Havlová